

نگاه

ایمنی، حلقه گمشده زندگی ما

مهران آربین*

● در نیم‌قرن اخیر، حافظه ما حوادث فاجعه‌آمیز طبیعی و صنعتی بسیاری را به خاطر می‌آورد که وقوع تعدادی از آنها همانند حادثه سونامی در فوکوشیما در ژاپن، چرنوبیل در اوکراین، بوپا در هند، پایپر آلفا و فلیکسبُرو در انگلستان نقاط‌عطفی، برایِ از بازنگری روش‌های مدیریت بحران و مهندسی ایمنی عمومی و صنعتی در سطح جهانی بودند. متأسفانه در سال گذشته در ایران نیز شاهد وقوع حوادث فاجعه‌آمیز متعددی در حوزه‌های مختلفی مانند صنعت نفت و گاز، حمل‌ونقل جاده‌ای و ریلی و ساختمان‌های تجاری و مسکونی بوده‌ایم. آخرین حادثه از این نوع که منجر به آتش‌سوزی و فروریختن مجتمع پلاسکو و کشته و زخمی شدن تعدادی از هموطنان ما در تهران شد، هشداری است برای بازگ کردن نیاز مبرم به بازنگری عمده در روش‌های مدیریت بحران و مهندسی ایمنی عمومی و صنعتی در ایران. بدون شک اکثر قریب‌به‌اتفاق پروژه‌های کوچک و بزرگ اجرائی ایران، در بخش‌های مختلف عمومی و صنعتی تنها با در نظر گرفتن اصول و مبانی علوم مداول مهندسی مانند ساختمان، سازه، مکانیک و برق صورت می‌گیرد و اثری از کاربرد دانش مرتبط با مهندسی ایمنی نوین دیده نمی‌شود. در اکثر این‌گونه پروژه‌ها راهکارهای افزایش ایمنی در محیط کار یا نصب سیستم‌های اطفای حریق تنها ملاحظات ایمنی در نظر گرفته شده در پروژه‌ها هستند و از مطالعات هدفمند ایمنی برای مطالعات کمی و کیفی ریسک خبری نیست. امروزه مهندسی ایمنی با توجه به روش‌ها و ابزار تحلیل کمی و کیفی‌ای که در اختیار دارد، نه‌تنها به‌عنوان یک بخش مهندسی که به یکی از بازوهای بسیار مطمئن و تأثیرگذار برای اخذ تصمیم‌گیری نهایی دولت‌ها، سازمان‌ها و مدیران در عرصه‌های مختلف به‌ویژه فعالیت‌های عمده صنعتی، عمرانی و زیست‌محیطی بدل شده است. به‌علاوه، مهندسی ایمنی مدرن امروزی وظیفه‌ای برای بررسی اثر کاربرد روش‌های معمول مهندسی بر سلامتی انسان‌ها، محیط زیست و سرمایه به کار گرفته‌شده دارد و بر آن است با یکپارچه‌سازی طراحی، اجرای یک طرح را ایمن‌تر، اقتصادی‌تر و سازگارتر با محیط زیست کند. در مطالعات مرتبط با مهندسی ایمنی، بررسی و شناخت حوادث عمده مرتبط با یک فعالیت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. زیرا این‌گونه حوادث در مقایسه با حوادث جزئی‌تر، آسیب بسیار بزرگ‌تری را متوجه انسان‌ها، محیط زیست و سرمایه‌گذاری می‌کند. به‌طورکلی حوادث جدی، حوادثی هستند که در صورت بروز می‌توانند پیامدهای ذیل را به همراه داشته باشند:

۱- حوادثی که منجر به مرگ بیش از یک نفر یا نقص عضو دائمی تعداد زیادی شوند؛
۲-حوادثی که منجر به آسیب گسترده و گاه بازگشت‌ناپذیر به محیط زیست شوند؛
۳-حوادثی که منجر به از دست‌رفتن سرمایه‌ای عمده از عوامل درگیر حادثه شود؛
۴-حوادثی که منجر به خشمه‌دارشدن شهرت و اعتبار در حضور افکار عمومی و بین‌المللی شوند.
وقوع این‌گونه حوادث الزاماً محدود به صنایع و فعالیت‌های پرخطر مانند صنایع نفت و گاز و شیمیایی نمی‌شوند. بلکه گزارش‌های روزانه‌ای از رویداد نمونه‌های متعددی از این قبیل حوادث را می‌توانید در میان اخبار و جراید عمومی جست‌وجو کنید. آیا می‌توانید در نظر بگیرید که تاکنون شاهد رخداد چه تعدادی از این نوع حوادث در طول زندگی خود بوده‌اید که بر اثر آن اعضای خانواده، دوستان، همکاران و در کستروهای وسیع‌تر همشهریان و هموطن‌های شما آسیب دیده‌اند؟ اگر شما هم مانند نویسنده این متن مثال‌های زیادی از این نوع را در خاطر داشته باشید، باید متوجه شده باشید که نیاز مبرمی برای بهبود روش‌ها و راهکارهایی وجود دارد که باید قبل و بعد از حوادث برای مدیریت و کاهش اثرات بحران اعمال شوند که اگر و اگر تاکنون اعمال شده بودند، منجر به کاهش محسوس تعداد این‌گونه حوادث و کنترل پیامدهای آنها و به‌دفاع‌رساندن اثرات منفی این‌گونه حوادث شده بود.

امکان رخداد حوادث جدی در هر لحظه وجود دارد، اما از نظر آماری احتمال رخداد این‌گونه حوادث بسیارسیار کم است. احتمال روی‌دادن این‌گونه رخدادها را می‌توان با توجه به کثرت انجام آن نوع به‌ویژه از فعالیت خطرناک که می‌تواند به بروز حادثه فاجعه‌آمیز منجر شود، به صورت روزانه، سالانه، ۱۰ساله، صدساله و در نهایت هزارساله تقسیم کرد. پس هرچه بیشتر فعالیت خطرناک انجام دهید، احتمال رخداد حادثه را بالاتر می‌برید. آنچه باید از آن مطمئن بود این است که عدم وقوع یک حادثه در گذشته هرگز و هرگز به معنی ایمن‌بودن و عدم رخداد حادثه در آینده نیست. برای شناخت لایه‌های حفاظتی مؤثر در کاهش احتمال رویداد و کنترل اثرات حادثه برای کاهش احتمال رویداد یک حادثه و در صورت رخداد، کنترل اثرات آن، می‌توان لایه‌های حفاظتی را در نظر گرفت.

«**کارشناس ارشد ایمنی فرایند و مدیریت ریسک**

شوراهای اسلامی شهر و روستا در جمهوری اسلامی ایران، نهادهی جوان و نوپا هستند. در چهار دوره برگزاری انتخابات و فعالیت این نهاد، تجربه‌های متفاوتی در نقاط مختلف کشور از آن دیده شده است که بررسی موفقیت یا عدم موفقیت کارنامه این نهاد، مطالعه جامع، قضاوت عادلانه و ارزیابی دقیق می‌طلبد که موضوع این یادداشت نیست. با نزدیک‌شدن به انتخابات پنجمین دوره شوراهای اسلامی شهر و روستا، دغدغه و تحرک گروه‌های مرجع اجتماعی، صنفی، سیاسی و فرهنگی برای مشارکت و تأثیرگذاری بر این انتخابات افزایش یافته است. در روزها و ماه گذشته، یکی از پیرنگ‌ترین مباحث مطرح درباره مشارکت گروه‌ها و احزاب در این انتخابات ضرورت «سیاسی‌نبودن» این نهاد است. فعالان اجتماعی و بعضا اعضای احزاب نیز در راستای یک «نمایش انتخاباتی» و برای کسب مقبولیت توده‌ها و عوام و شاید بعضا از روی ناآگاهی و نداشتن دانش، به لفاظی و تبلیغ این موضوع می‌پردازند که اعضای شوراهای شهر باید متخصص و غیرسیاسی باشند تا از سیاسی‌شدن این نهاد جلوگیری شود. پس زمینه ذهنی این قضاوت، قطعاً تا حدی به سابقه شکست‌ها، اختلافات و فسادهای شکل‌گرفته در شوراهای شهرهای مختلف، در دوران گذشته و بعضاً نیز ناکارآمدی بعضی از شوراهای شهر برمی‌گردد. به کلام دیگر، بسیاری از مردم و نخبگان می‌پندارند دلیل این‌گونه مشکلات، سیاسی‌شدن شورا و بالطبع راداحل کارآمدکردن شوراهای شهر نیز ورود افراد غیرسیاسی به آن است. در این یادداشت با ارائه تعریفی از مفهوم نهاد سیاسی و سیاست، دلایل اصلی را که تأکید بر سیاسی‌بودن نهاد شورای شهر و لزوم ورود سیاستمداران، متخصصان سیاست‌گذاری و نیز افراد دارای بینش سیاسی به این نهاد دارد، بررسی خواهیم کرد. «سیاسی» یک واژه چندپهلو و چندجانبه با استفاده‌های گسترده است. این واژه می‌تواند در سطح خُرد در یک شرکت و برای یک تاکتیک هوشمندانه اقتصادی هم استفاده شود؛ درحالی‌که در سطح کلان هم می‌تواند برای یک برنامه و قانون حکومت که فراگیر و برای تعیین حدود و تنظیم روابط جامعه است، به کار رود. به طور خلاصه، امر سیاسی هر تصمیمی را که به حوزه و منفعت و سرنوشت جامعه و شهروندان گره خورده باشد، شامل می‌شود. از سیاست‌های مالیاتی، تا ساخت‌وساز شهری تا عمران و زیباسازی خیابان‌ها، درخت‌کاری، تصویب بودجه و… همه در راستای تعیین سرنوشت جامعه و افراد آن مؤثر هستند؛ بنابراین به حوزه امر سیاسی مرتبط هستند. در ادامه، باید از کلمه سیاست هم نام برد که تعاریف گوناگونی از آن شده است و دو نمونه از آن عبارت‌اند: «سیاست به مثابه هنر حکومت‌کردن» و «سیاست به مثابه قدرت» که دومی، حوزه بسیار عمیق‌تر و گسترده‌تری - از حکومت گرفته تا نهاد خانواده و رابطه میان آدمیان - را دربرمی‌گیرد، اما تعریف سیاست به‌مثابه «هنر حکومت‌کردن» که مورد نظر این نوشتار است، به هرگونه عمل و تصمیم نهادهای دولت و نظام سیاسی (اعم از قوانین تا برنامه‌های توسعه) اطلاق می‌شود. در قالب همین تعریف می‌توان بسا پیوند چند توضیح دیگر شورای شهر و روستا را به عنوان یک نهاد سیاسی تعریف کرد:

۱- در درجه اول، شورای شهر، نهادی از ساختار حکومت است و جزئی از کلیت نظام سیاسی برای اداره امور عمومی و سازماندهی جمعی زندگی اجتماعی در سطح شهری و تصمیمات این زندگی تک‌تک شهروندان و جامعه را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. هرگونه تصمیم و مصوبه شوراهای شهر، یک سیاست مؤثر بر زندگی جمعی و فردی شهروندان به حساب می‌آید؛ بنابراین هر خروجی پروسه تصمیم‌گیری این نهاد، یک سیاست است. اعضای شوراهای شهر، در فرایند سیاسی به نام انتخابات و در رقابت در فضای عمومی و جامعه مدنی انتخاب می‌شوند؛ بنابراین شیوه برپایی و انتخاب اعضای این نهاد نیز یک شیوه سیاسی به حساب می‌آید.
۲-بوجه، مکان، حقوق، امکانات و پشتیبانی این نهاد نیز از دولت تأمین می‌شود؛ یعنی مردم هر محل و شهر با پرداخت مالیات، حقوق و امکانات لازم برای کسانی را که به نمایندگی از آنها در امور شهری‌شان تصمیم می‌گیرند، تأمین می‌کنند.

۴-تصمیمات شورای شهر الزام و اجبار اجرائی از سوی سایر ارگان‌های مربوطه، به‌خصوص شهرداری، را نیز دارد. به عبارتی، تصمیمات شورای شهر، سیاست رسمی حکومت و لازم‌الاجرا برای سایر نهادهاست.

۵-شورای شهر مستقیماً زیر نظر و تحت نظارت وزارت کشور، یعنی مرکز سیاسی و اتاق فرمان سیاسی حکومت و دولت عمل می‌کند که این امر بر بُعد سیاسی شورا می‌افزاید.

۶-تصمیمات شورای شهر، تحت نظر، دخالت و واکنش با نهادهای حکومتی، همچون استانداری و فرمانداری و ادارات کل و… و همچنین در تعامل با گروه‌های مدنی و صنفی و گروه‌های نفوذ گرفته می‌شود؛ این یک پروسه سیاسی است.

۷-علاوه بر بُعد تصمیم‌گیری، شورای شهر دارای بعد نظارتی است؛ یعنی بر عملکرد دستگاه‌های دولتی، همچون شهرداری، نظارت

می‌کند. امر نظارت در نهاد حکومتی، یک امر سیاسی و در قالب سازوکارها و تدبیرات سیاسی-دولتی است؛ چراکه رفتار نظارتی شورا، در قالب رویه‌ها و قوانین دولتی و حکومتی اتفاق می‌افتد.

۸- شورای شهر، یک نهاد قانون‌گذار نیز هست؛ یعنی، در حوزه شهری با توجه به حد و حدودی که برای این نهاد مشخص شده، می‌تواند قانون‌گذاری کند و ازاین‌رو کارکردی مشابه مجلس شورای اسلامی، اما در مختصات و دایره شمولی کوچک‌تر، دارد؛ بنابراین همان‌طور که در تعریف نهاد شورای شهر نیز آمده است، این نهاد مجلس و پارلمان محلی است. پارلمان، محل اعمال هنر تصمیم‌گیری برای خیر و منفعت عمومی است. تصمیم‌گیری در یک ساختار پارلمانی، حاصل کنش و واکنش منافع و ایدئولوژی‌ها و نظرات اجتماعی و سیاسی است. تصمیم‌گیری برای خیر و منفعت جمعی، پروسه‌ای تعامل‌جویانه، متقابلانه با مشارکت و دخالت ده‌ها و بعضاً صدها گروه و شرکت و نهاد دولتی و غیردولتی ذی‌نفع در مسائل جاری شورای شهر است؛ بنابراین اخذ هر تصمیمی در این نهاد، اولاً یک امر مدیرانه و سیاست‌مدارانه است و ثانیاً از زاویه اجبار دولتی، زندگی عموم مردم را از خود متأثر می‌کند.

ضرورت شاخص سیاست‌مداری و بینش سیاسی برای اعضای شورای شهر

پس از اثبات ماهیت و کارکرد سیاسی نهاد شورای شهر، سؤال اینجاست که چرا واجب و لازم است سیاستمداران و افراد دارای بینش سیاسی، در این نهاد حاضر باشند و نیز چرا سیاست‌مداری و بینش سیاسی می‌بایست به عنوان یک شاخص مهم در نظر گرفته شود؟

۱- افرادی که به‌خصوص در احزاب رشد و پرورش پیدا کرده‌اند، با دیدیهات سیاسی، یعنی اصول تصمیم‌گیری، دانش و بینش سیاسی آشنا می‌شوند و همچنین در آموزش‌های حزبی اصول کار جمعی، تعامل، هنر لابی‌کردن، مذاکره، مشورت و تصمیم‌گیری را می‌آموزند؛ بنابراین لازم نیست همانند کسانی که سبقه‌ای از فعالیت سیاس، حزبی و تشکیلاتی ندارند، عمری چندساله از حضور خود در شورای شهر را صرف یادگیری اصول اولیه کار جمعی، تصمیم‌گیری و آموزش رویه‌های جاری و مرسوم در نهادهای دولتی کنند.

۲- احزاب و گروه‌های سیاسی، معمولاً دارای نگرش و ایدئولوژی جمعی به امور کلان و خُرد کشور در حوزه‌ها و موضوعات مختلف هستند. بالطبع، اداره امور شهری نیز یکی از موضوعات مورد توجه احزاب است که می‌توانند در چارچوب ایدئولوژی و مانیفست سیاسی آنها و سیاست‌هایشان در حوزه اداره شهر نیز تعریف شود. به طور مثال، در ایران احزاب اصلاح‌طلب و اصولگرا وقتی در سطح مدیریت شهری وارد شوند، «طبیعتاً» براساس ایدئولوژی و گفتمان خویش، سیاست‌ها و برنامه خود برای اداره شهر را طراحی و تعیین خواهند کرد؛بنابراین در پروسه انتخاب نامزدها، شهروندان بهتر می‌توانند درک کنند با رأی به چه جریان و لیستی، چه گفتمان و روش‌هایی در مدیریت شهری اعمال خواهد شد.

۳- فعالان سیاسی و سیاستمداران، به عنوان یک بازیگر سیاسی در شبکه‌های وسیعی از ارتباطات گسترده و عضویت در گروه‌ها حضور دارند. این گروه‌ها و ارتباطات، به‌طور مسلم در دوره نمایندگی شورای شهر می‌توانند مکانیسمی برای دسترسی به آنها و پاسخ‌گوکردنشان ایجاد کنند. این گروه‌ها و لینک‌ها یک اهرم فشار برای نمایندگان شورای شهر هستند. به طور معمول، فردی که یک فعال و کنشگر سیاسی و عضو گروه‌های شناسنامه‌دار نیست، در دوره نمایندگی خود، الزامی به پاسخ‌گویی به هیچ گروه خاص و مسئولیت‌پذیری در قبال اعمال‌شش ندارد. وقتی فساد و اشتباه از یک فرد گمنام و غیر حزبی سر می‌زند، اصولاً جامعه به صورت جمعی نمی‌تواند تعقیب‌گر و قاضی عمل افراد و نام‌های منفرد باشد؛ بنابراین آسیب به بیت‌المال و منافع مردم زده می‌شود و پس از آن، فرد به اصطلاح «مستقل» یا «گمنام» با از صحنه خارج می‌شود یا به‌دور از چشمان و دسترسی مردم به راه خود

متخصصان در شورای شهر آری یا خیر؟

سیدمصطفی موسوی‌لاری*

زیرساخت‌های شهری هستند و در حوزه سیاست‌گذاری نقش چندانی ندارند. شاید عمران حمل‌ونقل مهم‌ترین گرایش عمران باشد که در بیشتر شهرهای بزرگ ما نقش‌آفرین خواهد بود؛ اما رشته شهرسازی یک رشته نوظهور است که امروز در دو رشته اصلی برنامه‌ریزی و طراحی شهری مطرح است. در قرن بیستم و با رشد ناگهانی فناوری و به تبع آن رشد شهرها و افزایش خودروها و… مشکلات فراوانی در حوزه شهری به وجود آمد. شهرهای قدیم به‌صورت ارگانیک و بطنی به وجود می‌آمدند و هرجا نیاز به سیاست‌گذاری یا طراحی داشت، توسط معماران یا ریش‌سفیدان یا حکام این کار انجام می‌شد. در قرون معاصر نیز این امر به همین روش انجام می‌شد و متأسفانه منجر به مشکلات بزرگی شد که تاکنون این شهرهای بزرگ دنیا با آنها دست‌به‌گیران هستند. در این باره جامعه‌شناسان که به‌دلیل دانش علوم انسانی از معماران و مهندسان دست‌کم چند دهه پیش‌تر بودند تا حدودی به این معضله‌ها پاسخ دادند. رشته شهرسازی اول به‌عنوان یک میان‌رشته مطرح شد و بنا بر این بود که شهر را که یک موجود زنده و بسیار پیچیده است، از یک منظر نگاه نکند و به‌نوعی این رشته بخشی کالبدی شهر را به علوم انسانی پیوند زد. با توجه به این توضیحات توجه کنیم که جنس تخصص در این سه رشته کاملاً با یکدیگر متفاوت است و این ذهنیت که یک متخصص معماری یا عمران می‌تواند در سیاست‌گذاری شهری صاحب‌نظر باشد کاملاً اشتباه است. این‌که در رشته معماری با توجه به اینکه در ارتباط تنگاتنگ با شهرسازی بوده و بیشتر در یک دانشکده و با

استادان گاه مشترک تدریس می‌شود، بسیاری از معماران در حوزه شهری نیز وارد به مطالعه می‌شوند و عملاً معمار-شهرساز هستند و نه صرفاً معمار. همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد تخصص‌های مرتبط با شهر که از وظایف شورای شهرها نظارت بر انجام صحیح آنهاست، به دو دسته تخصص‌های سیاست‌گذاری که از جنس علوم انسانی و تخصص‌های زیرساختی که از جنس مهندسی هستند تقسیم می‌شود. بازهم این تصور کلیشه‌ای که شهرسازی تنها

ماهیت سیاسی شورای شهر و ضرورت سیاست‌مداری شهری

محسن مهیمنی، میثم مشایخ

ادامه می‌دهد. از این نظر، دسترسی، انتقاد و قضاوت جریانات سیاسی و افراد منتسب به آن برای شهروندان، هم آسان‌تر و هم ممکن‌تر است؛ چه بهتر که جریانات و احزاب سیاسی به واسطه نمایندگانشان در شورای شهر پاسخ‌گو و «شرمنده» مردم باشند تا آنکه کسی داند ضرر از کجاست و چه کسی مقصر است.

۴- فعالان سیاسی و اعضای احزاب، افرادی دارای پشتوانه و حمایت گروهی هستند. به صورت خاص، این حمایت در سرتاسر دوران نمایندگی شورای شهر از نظرهای مختلف به کمک آنها می‌آید. واقعیت ماجرا این است که همان‌طور که گفته شد، در پروسه تصمیم‌گیری‌های شورای شهر، همچون هر نهاد عمومی دیگری، گروه‌ها و نهادهای دولتی و منفعدولتی دیگری برای پیگیری منافع خود به اعضای شورای شهر فشار می‌آورند و آنها را در معرض رشوه، پرداخت غیرمجاز، اعطای امتیاز، هراس و تهدید و طمع‌ع قرار می‌دهند. یک عضو شورای شهر با پشتوانه و ارتباط حزبی محکم، وقتی در شبکه‌ای متراکم از منافع و فشارها قرار بگیرد، بی‌تردید به کمک پشتوانه و استفاده از تجارب گروه‌های حامی خود می‌تواند با کسب اطلاع و حمایت، در مقابل فشارها به باج‌دهی دچار نشود و منافع شهروندان را قربانی بقای خود نکند. اما یک عضو منفرد و تکرر، بدون حامی حزبی و گروهی، برای بقای خود در نهاد شورا باید به‌اجبار به یک طرف از جبهه‌های فشار باج دهد و آشکار و نهان، طرف یک گروه، کارتل، نهاد یا شاید شرکت‌های اقتصادی را در تصمیمات شورای شهر بگیرد. دراین‌بین حتی پُرش و تغییرات مکرر در منافع و جریانات، از اعضای غیرسیاسی نهاد شورای شهر خیلی دور از ذهن نیست. در مجموع، اعضای غیرسیاسی معمولاً دستاویز فشارها و نهادهای قرار می‌گیرند تا بقایشان به خط نیفتد.

۵- یک فعال سیاسی، به‌خصوص با تجربه مدیریتی و بینش هوشمندانه، می‌تواند بدون اتلاف وقت در زمینه شناسایی دستگاه‌های دولتی و سازمان‌های مرتبط با شورا اقدام کرده و از منابع موجود و امکانات سازمان‌های دیگر برای پیشبرد سریع‌تر اهداف شورای شهر استفاده کند. این امر به‌خصوص در کشور ایران ضروری می‌نماید؛ چراکه شورای شهر فی‌نفسه قدرت اجرایی و نفوذ حاکمیتی عمیقی ندارد و بیشتر نفوذ و هوش اعضای آن می‌تواند به قدرت آن کمک کند. یک فعال سیاسی، سازوکار دستگاه‌های حاکمیتی را می‌داند، استانداردی و فرمانداری را از هم بازمی‌شناسد، نامه‌نگاری و مکاتبه با سازمان‌ها را بلد است، لینک‌های ارتباطی قوی با مدیران و سیاستمداران دیگر دارد و از اصول و رویه‌های جاری دولتی را نیز به‌خوبی آگاه است؛ درحالی‌که یک متخصص و فارغ‌التحصیل فنی و مرتبط با حوزه شهرسازی، اگر تجربه فعالیت سیاسی نداشته باشد، باید مدت زیادی از عمر خود را در شورا بگذارد و منابع و وقت این نهاد را تلف کند تا «آموزش کار در شورا» را ببیند؛ بنابراین، تخصص بدون بینش سیاسی و توانایی و تجربه مدیریتی، برای یک عضو شورای شهر نه‌تنها کافی نیست، بلکه هیچ فایده‌ای ندارد.

سخن آخر

پس از درک و فهم صحیح از ساختار، ماهیت و کارکرد یک نهاد، می‌توان شاخص‌های افراد متناسب برای آن نهاد را تعیین و تعریف کرد. «سیاست‌زدایی» از نهاد شورای شهر، نه‌تنها منافع گروهی را به نفع منافع عمومی به حاشیه نمی‌برد، بلکه ماهیت، ساختار و کارکرد این نهاد را دچار استحاله و مبدل به نهادهی فشل و بی‌خاصیت می‌کند. در یک شورای شهر خالی از سیاستمداران، جزیره‌های فکری و تحصیلی و نام‌های انفرادی جدا از همی حضور دارند که جلسات و منابع شورای شهر را قربانی اختلافات و مشاجرات بی‌سرانجام خود می‌کنند؛ هرکسی نیز اولویتی خودساخته ایجاد کرده و به دنبال آن می‌رود؛ بنابراین، شورای شهر به‌مثابه یک نهاد سیاسی، ضرورت وجود شاخص «بینش و هوش سیاسی» را برای کاندیدب‌های این نهاد، در کنار شاخص‌هایی نظیر تخصص، تحصیلات، تعهد، توانایی مدیریت، تجربه، دانش حقوقی و سلامت، ایجاد می‌کند. باید به احزاب ایران، هر چند ضعیف و نیمه‌جان، اعتماد کرد و جریانات سیاسی اصل و شناسنامه‌دار را که افرادی برای کاندیداتوری انتخابات شورای شهر تربیت می‌کنند، مورد وثوق قرار داد. در شورای شهر نیز همچون مجلس و ادارات و سازمان‌های دولتی، کمیته‌ها و کمیسیون‌های تخصصی و کارشناسی جای خالی تحصیلات، علم فنی و کارشناسی در بین اعضای شورا را بر می‌کنند، اما جای خالی اشراف لازم بر هر مدیریت، سیاست‌ورزی، تدبیر و تصمیم‌گیری با کمیسیون‌سازی و در یک دوره چهارساله شورای شهر پر نخواهد شد. حاصل شورای شهر خالی از سیاستمداران، ایجاد نردبانی برای پیشرفت فردی افرادی گمنام در جامعه است تا خود را پله پله برای پست‌های بالاتر آماده کنند، درحالی‌که حضور آنها در انتهای عمر چهارساله، برای شورای شهر و زندگی شهری مردم، ارمانگی نخواهد داشت.

رشته مرتبط با سیاست‌گذاری شهری است باید اصلاح شود. شهرسازی پدید آمده که جامع و هماهنگ‌کننده تمام تخصص‌های حوزه شهر باشد؛ اما جامعه‌شناسی شهری، اقتصاد شهری، حقوق شهری، مدیریت شهری، محیط زیست شهری و برخی دیگر از رشته‌های مرتبط با شهر اهمیتی بسیار بالا دارند، به‌گونه‌ای که تمام پروژه‌های شهری باید با تیمی شامل این تخصص‌ها انجام پذیرد و بالطبع نظارت ترید ایجاد کند. این همین منظر باشد. ادامه در صفحه ۱۷

یادداشت

بستن بنگاه‌های مقاله‌نویسی و تب مقاله «آی‌اس‌آی» در ایران

انتصار امینی

● مصوبه جدید کمیسیون قضائی مجلس درباره برخورد با شرکت‌های مقاله‌نویسی و قراردادن فروشندگان و خریداران پایان‌نامه و مقاله در ذیل جرائم درجه سه این سؤال را به ذهن متبادر می‌کند که آیا با برخورد آمرانه می‌توان به کم‌کردن تب آی‌اس‌آی و خریداری و فروشندگی پایان‌نامه خاتمه داد؟ در آغاز می‌توان کسانی را که خواهان این مقالات هستند، به چهار گروه تقسیم کرد: ۱. استادان دانشگاه‌ها و غیردولتی دیگری برای پیگیری منافع خود به اعضای شورای شهر فشار می‌آورند و آنها را در معرض رشوه، پرداخت غیرمجاز، اعطای امتیاز، هراس و تهدید و طمع‌ع قرار می‌دهند. یک عضو شورای شهر با پشتوانه و ارتباط حزبی محکم، وقتی در شبکه‌ای متراکم از منافع و فشارها قرار بگیرد، بی‌تردید به کمک پشتوانه و استفاده از تجارب گروه‌های حامی خود می‌تواند با کسب اطلاع و حمایت، در مقابل فشارها به باج‌دهی دچار نشود و منافع شهروندان را قربانی بقای خود نکند. اما یک عضو منفرد و تکرر، بدون حامی حزبی و گروهی، برای بقای خود در نهاد شورا باید به‌اجبار به یک طرف از جبهه‌های فشار باج دهد و آشکار و نهان، طرف یک گروه، کارتل، نهاد یا شاید شرکت‌های اقتصادی را در تصمیمات شورای شهر بگیرد. دراین‌بین حتی پُرش و تغییرات مکرر در منافع و جریانات، از اعضای غیرسیاسی نهاد شورای شهر خیلی دور از ذهن نیست. در مجموع، اعضای غیرسیاسی معمولاً دستاویز فشارها و نهادهای قرار می‌گیرند تا بقایشان به خط نیفتد.
۲. دانشجویان مقاطع عالی و سطوح کارشناسی ارشد و دکترا نیز بنا به دو دلیل به داشتن مقاله تمایل پیدا می‌کنند: اول برای کسب نمره مقاله برای بالابردن نمره پایان‌نامه‌ای که دفاع می‌کنند که معمولاً بنا به دستورالعمل دانشگاهی که در آن تحصیل کرده‌اند، بین یک تا دو نمره در نظر گرفته می‌شود و اینکه دانشجویان می‌دانند که اگر تمایل به ادامه تحصیل داشته باشند، برای مصاحبه و پذیرش و ادامه در مقطع دکترا، نیز نیاز به مقاله آی‌اس‌آی خواهند داشت. ۳. کسانی که خواهان مهاجرت به کشورهای دیگر و اخذ بورسیه از دانشگاه‌های خارجی هستند. ۴. اخذ رنمدان و تأیید که معمولاً برای ارتقای جایگاه خود نیاز به علمی دارند و مقالات آی‌اس‌آی می‌تواند به آنها در راستای هدف خود کمک کند. کیفیت و اعتبار مجلات در اینجا اهمیت چندانی ندارد و مهم پرتیژ آی‌اس‌آی است. از طرف دیگر میزان پذیرش متقاضیان کارشناسی ارشد و دکترا در سال‌های اخیر و هجوم داوطلبان به دانشگاه‌ها خیل عظیمی از افراد را به وجود آورده است که معمولاً توان علمی و حوصله و وقت پژوهش را ندارند؛ پس به‌ناچار به سمت افراد و بنگاه‌های پایان‌نامه‌ای روانه می‌شوند.

بی‌شک تا سازماندهی منظم و عقلانی‌ای درباره گروه‌های متقاضی‌ای که آورده شد، صورت نگیرد، میل به افرادی که مقالات و پایان‌نامه برای دیگران می‌نویسند و می‌فروشند، بیشتر می‌شود و روشن است که حتی با غیرقانونی‌شدن فعل این افراد از طرف مجلس، بازهم این چرخه ادامه خواهد داشت؛ چه‌بسا از مؤسسات و بنگاه‌های پایان‌نامه‌نویسی‌ای که به وضوح دیده می‌شوند و در حال دادوستد در سطح شهر هستند، به پازل‌یابی پنهان در گوشه و کنار کشور تبدیل خواهند شد که به صورت زیرزمینی فعالیت می‌کنند و البته قیمت فروش مقالات و پایان‌نامه را به بهانه جرم این فعل، بالاتر خواهند برد.

در آخر نگاهی واقعی به معضل فرد ما را به سمت افرادی که پایان‌نامه و مقالات پژوهشی برای خریداران می‌نویسند، راهنمایی می‌کند. بردگان علمی‌ای که با بالاترین تخصص در پژوهش (در چارچوب کشور) در بنگاه‌های پایان‌نامه‌نویسی مشغول نوشتن پروژه، مقالات، کتب، رساله و کارهایی از این دست هستند و هیچ سازمانی برای سامان‌دادن به این پژوهشگران، اقدامی عملی انجام نداده است. روشن است که نمایندگان مجلس و کسانی که خود را نماینده ملت می‌دانند، نماینده این گروه از نخبگان بدون جایگاه اجتماعی در کشور‌شان نیز هستند؛ بنابراین حق این است که پیش از تعیین جرای نقدی ۳۶ تا ۵۵ میلیون تومان و حبس بیش از ۱۰ تا ۱۵ سال برای پایان‌نامه‌نویسان، فکری برای شغل این افراد صورت گیرد؛ زیرا این افراد، بخش اعظمی از ۷۰۰ هزار بی‌کار با مدرک و تحصیلات عالیه دانشگاهی را در بر می‌گیرند.

شماره مجوز: ۱۳۹۶.۹۷
نوبت دوم

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران

فر اخوا ن مناقصه عمومی یک مر حله ای

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران به

استادان گاه مشترک تدریس می‌شود، بسیاری از معماران در حوزه شهری نیز وارد به مطالعه می‌شوند و عملاً معمار-شهرساز هستند و نه صرفاً معمار.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد تخصص‌های مرتبط با شهر که از وظایف شورای شهرها نظارت بر انجام صحیح آنهاست، به دو دسته تخصص‌های سیاست‌گذاری که از جنس علوم انسانی و تخصص‌های زیرساختی که از جنس مهندسی هستند تقسیم می‌شود. بازهم این تصور کلیشه‌ای که شهرسازی تنها

رشته مرتبط با سیاست‌گذاری شهری است باید اصلاح شود. شهرسازی پدید آمده که جامع و هماهنگ‌کننده تمام تخصص‌های حوزه شهر باشد؛ اما جامعه‌شناسی شهری، اقتصاد شهری، حقوق شهری، مدیریت شهری، محیط زیست شهری و برخی دیگر از رشته‌های مرتبط با شهر اهمیتی بسیار بالا دارند، به‌گونه‌ای که تمام پروژه‌های شهری باید با تیمی شامل این تخصص‌ها انجام پذیرد و بالطبع نظارت ترید ایجاد کند. این همین منظر باشد.

ادامه در صفحه ۱۷

شماره مجوز: ۱۳۹۶.۹۷

نوبت دوم

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران به

استادان گاه مشترک تدریس می‌شود، بسیاری از معماران در حوزه شهری نیز وارد به مطالعه می‌شوند و عملاً معمار-شهرساز هستند و نه صرفاً معمار.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد تخصص‌های مرتبط با شهر که از وظایف شورای شهرها نظارت بر انجام صحیح آنهاست، به دو دسته تخصص‌های سیاست‌گذاری که از جنس علوم انسانی و تخصص‌های زیرساختی که از جنس مهندسی هستند تقسیم می‌شود. بازهم این تصور کلیشه‌ای که شهرسازی تنها

رشته مرتبط با سیاست‌گذاری شهری است باید اصلاح شود. شهرسازی پدید آمده که جامع و هماهنگ‌کننده تمام تخصص‌های حوزه شهر باشد؛ اما جامعه‌شناسی شهری، اقتصاد شهری، حقوق شهری، مدیریت شهری، محیط زیست شهری و برخی دیگر از رشته‌های مرتبط با شهر اهمیتی بسیار بالا دارند، به‌گونه‌ای که تمام پروژه‌های شهری باید با تیمی شامل این تخصص‌ها انجام پذیرد و بالطبع نظارت ترید ایجاد کند. این همین منظر باشد.

ادامه در صفحه ۱۷

شماره مجوز: ۱۳۹۶.۹۷

نوبت دوم

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران به

استادان گاه مشترک تدریس می‌شود، بسیاری از معماران در حوزه شهری نیز وارد به مطالعه می‌شوند و عملاً معمار-شهرساز هستند و نه صرفاً معمار.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد تخصص‌های مرتبط با شهر که از وظایف شورای شهرها نظارت بر انجام صحیح آنهاست، به دو دسته تخصص‌های سیاست‌گذاری که از جنس علوم انسانی و تخصص‌های زیرساختی که از جنس مهندسی هستند تقسیم می‌شود. بازهم این تصور کلیشه‌ای که شهرسازی تنها

رشته مرتبط با سیاست‌گذاری شهری است باید اصلاح شود. شهرسازی پدید آمده که جامع و هماهنگ‌کننده تمام تخصص‌های حوزه شهر باشد؛ اما جامعه‌شناسی شهری، اقتصاد شهری، حقوق شهری، مدیریت شهری، محیط زیست شهری و برخی دیگر از رشته‌های مرتبط با شهر اهمیتی بسیار بالا دارند، به‌گونه‌ای که تمام پروژه‌های شهری باید با تیمی شامل این تخصص‌ها انجام پذیرد و بالطبع نظارت ترید ایجاد کند. این همین منظر باشد.

ادامه در صفحه ۱۷

شماره مجوز: ۱۳۹۶.۹۷

نوبت دوم

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران به

استادان گاه مشترک تدریس می‌شود، بسیاری از معماران در حوزه شهری نیز وارد به مطالعه می‌شوند و عملاً معمار-شهرساز هستند و نه صرفاً معمار.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد تخصص‌های مرتبط با شهر که از وظایف شورای شهرها نظارت بر انجام صحیح آنهاست، به دو دسته تخصص‌های سیاست‌گذاری که از جنس علوم انسانی و تخصص‌های زیرساختی که از جنس مهندسی هستند تقسیم می‌شود. بازهم این تصور کلیشه‌ای که شهرسازی تنها

رشته مرتبط با سیاست‌گذاری شهری است باید اصلاح شود. شهرسازی پدید آمده که جامع و هماهنگ‌کننده تمام تخصص‌های حوزه شهر باشد؛ اما جامعه‌شناسی شهری، اقتصاد شهری، حقوق شهری، مدیریت شهری، محیط زیست شهری و برخی دیگر از رشته‌های مرتبط با شهر اهمیتی بسیار بالا دارند، به‌گونه‌ای که تمام پروژه‌های شهری باید با تیمی شامل این تخصص‌ها انجام پذیرد و بالطبع نظارت ترید ایجاد کند. این همین منظر باشد.

ادامه در صفحه ۱۷

شماره مجوز: ۱۳۹۶.۹۷

نوبت دوم

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران به

استادان گاه مشترک تدریس می‌شود، بسیاری از معماران در حوزه شهری نیز وارد به مطالعه می‌شوند و عملاً معمار-شهرساز هستند و نه صرفاً معمار.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد تخصص‌های مرتبط با شهر که از وظایف شورای شهرها نظارت بر انجام صحیح آنهاست، به دو دسته تخصص‌های سیاست‌گذاری که از جنس علوم انسانی و تخصص‌های زیرساختی که از جنس مهندسی هستند تقسیم می‌شود. بازهم این تصور کلیشه‌ای که شهرسازی تنها

رشته مرتبط با سیاست‌گذاری شهری است باید اصلاح شود. شهرسازی پدید آمده که جامع و هماهنگ‌کننده تمام تخصص‌های حوزه شهر باشد؛ اما جامعه‌شناسی شهری، اقتصاد شهری، حقوق شهری، مدیریت شهری، محیط زیست شهری و برخی دیگر از رشته‌های مرتبط با شهر اهمیتی بسیار بالا دارند، به‌گونه‌ای که تمام پروژه‌های شهری باید با تیمی شامل این تخصص‌ها انجام پذیرد و بالطبع نظارت ترید ایجاد کند. این همین منظر باشد.

ادامه در صفحه ۱۷

شماره مجوز: ۱۳۹۶.۹۷

نوبت دوم

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران به

استادان گاه مشترک تدریس می‌شود، بسیاری از معماران در حوزه شهری نیز وارد به مطالعه می‌شوند و عملاً معمار-شهرساز هستند و نه صرفاً معمار.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد تخصص‌های مرتبط با شهر که از وظایف شورای شهرها نظارت بر انجام صحیح آنهاست، به دو دسته تخصص‌های سیاست‌گذاری که از جنس علوم انسانی و تخصص‌های زیرساختی که از جنس مهندسی هستند تقسیم می‌شود. بازهم این تصور کلیشه‌ای که شهرسازی تنها

رشته مرتبط با سیاست‌گذاری شهری است باید اصلاح شود. شهرسازی پدید آمده که جامع و هماهنگ‌کننده تمام تخصص‌های حوزه شهر باشد؛ اما جامعه‌شناسی شهری، اقتصاد شهری، حقوق شهری، مدیریت شهری، محیط زیست شهری و برخی دیگر از رشته‌های مرتبط با شهر اهمیتی بسیار بالا دارند، به‌گونه‌ای که تمام پروژه‌های شهری باید با تیمی شامل این تخصص‌ها انجام پذیرد و بالطبع نظارت ترید ایجاد کند. این همین منظر باشد.

ادامه در صفحه ۱۷

شماره مجوز: ۱۳۹۶.۹۷

نوبت دوم

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران به

استادان گاه مشترک تدریس می‌شود، بسیاری از معماران در حوزه شهری نیز وارد به مطالعه می‌شوند و عملاً معمار-شهرساز هستند و نه صرفاً معمار.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد تخصص‌های مرتبط با شهر که از وظایف شورای شهرها نظارت بر انجام صحیح آنهاست، به دو دسته تخصص‌های سیاست‌گذاری که از جنس علوم انسانی و تخصص‌های زیرساختی که از جنس مهندسی هستند تقسیم می‌شود. بازهم این تصور کلیشه‌ای که شهرسازی تنها

رشته مرتبط با سیاست‌گذاری شهری است باید اصلاح شود. شهرسازی پدید آمده که جامع و هماهنگ‌کننده تمام تخصص‌های حوزه شهر باشد؛ اما جامعه‌شناسی شهری، اقتصاد شهری، حقوق شهری، مدیریت شهری، محیط زیست شهری و برخی دیگر از رشته‌های مرتبط با شهر اهمیتی بسیار بالا دارند، به‌گونه‌ای که تمام پروژه‌های شهری باید با تیمی شامل این تخصص‌ها انجام پذیرد و بالطبع نظارت ترید ایجاد کند. این همین منظر باشد.

ادامه در صفحه ۱۷

شماره مجوز: ۱۳۹۶.۹۷

نوبت دوم

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران به

استادان گاه مشترک تدریس می‌شود، بسیاری از معماران در حوزه شهری نیز وارد به مطالعه می‌شوند و عملاً معمار-شهرساز هستند و نه صرفاً معمار.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد تخصص‌های مرتبط با شهر که از وظایف شورای شهرها نظارت بر انجام صحیح آنهاست، به دو دسته تخصص‌های سیاست‌گذاری که از جنس علوم انسانی و تخصص‌های زیرساختی که از جنس مهندسی هستند تقسیم می‌شود. بازهم این تصور کلیشه‌ای که شهرسازی تنها

رشته مرتبط با سیاست‌گذاری شهری است باید اصلاح شود. شهرسازی پدید آمده که جامع و هماهنگ‌کننده تمام تخصص‌های حوزه شهر باشد؛ اما جامعه‌شناسی شهری، اقتصاد شهری، حقوق شهری، مدیریت شهری، محیط زیست شهری و برخی دیگر از رشته‌های مرتبط با شهر اهمیتی بسیار بالا دارند، به‌گونه‌ای که تمام پروژه‌های شهری باید با تیمی شامل این تخصص‌ها انجام پذیرد و بالطبع نظارت ترید ایجاد کند. این همین منظر باشد.

ادامه در صفحه ۱۷

شماره مجوز: ۱۳۹۶.۹۷

نوبت دوم

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران به

استادان گاه مشترک تدریس می‌شود، بسیاری از معماران در حوزه شهری نیز وارد به مطالعه می‌شوند و عملاً معمار-شهرساز هستند و نه صرفاً معمار.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد تخصص‌های مرتبط با شهر که از وظایف شورای شهرها نظارت بر انجام صحیح آنهاست، به دو دسته تخصص‌های سیاست‌گذاری که از جنس علوم انسانی و تخصص‌های زیرساختی که از جنس مهندسی هستند تقسیم می‌شود. بازهم این تصور کلیشه‌ای که شهرسازی تنها

رشته مرتبط با سیاست‌گذاری شهری است باید اصلاح شود. شهرسازی پدید آمده که جامع و هماهنگ‌کننده تمام تخصص‌های حوزه شهر باشد؛ اما جامعه‌شناسی شهری، اقتصاد شهری، حقوق شهری، مدیریت شهری، محیط زیست شهری و برخی دیگر از رشته‌های مرتبط با شهر اهمیتی بسیار بالا دارند، به‌گونه‌ای که تمام پروژه‌های شهری باید با تیمی شامل این تخصص‌ها انجام پذیرد و بالطبع نظارت ترید ایجاد کند. این همین منظر باشد.

ادامه در صفحه ۱۷

شماره مجوز: ۱۳۹۶.۹۷

نوبت دوم

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران به

استادان گاه مشترک تدریس می‌شود، بسیاری از معماران در حوزه شهری نیز وارد به مطالعه می‌شوند و عملاً معمار-شهرساز هستند و نه صرفاً معمار.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد تخصص‌های مرتبط با شهر که از وظایف شورای شهرها نظارت بر انجام صحیح آنهاست، به دو دسته تخصص‌های سیاست‌گذاری که از جنس علوم انسانی و تخصص‌های زیرساختی که از جنس مهندسی هستند تقسیم می‌شود. بازهم این تصور کلیشه‌ای که شهرسازی تنها

رشته مرتبط با سیاست‌گذاری شهری است باید اصلاح شود. شهرسازی پدید آمده که جامع و هماهنگ‌کننده تمام تخصص‌های حوزه شهر باشد؛ اما جامعه‌شناسی شهری، اقتصاد شهری، حقوق شهری، مدیریت شهری، محیط زیست شهری و برخی دیگر از رشته‌های مرتبط با شهر اهمیتی بسیار بالا دارند، به‌گونه‌ای که تمام پروژه‌های شهری باید با تیمی شامل این تخصص‌ها انجام پذیرد و بالطبع نظارت ترید ایجاد کند. این همین منظر باشد.

ادامه در صفحه ۱۷

شماره مجوز: ۱۳۹۶.۹۷

نوبت دوم

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران به

استادان گاه مشترک تدریس می‌شود، بسیاری از معماران در حوزه شهری نیز وارد به مطالعه می‌شوند و عملاً معمار-شهرساز هستند و نه صرفاً معمار.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد تخصص‌های مرتبط با شهر که از وظایف شورای شهرها نظارت بر انجام صحیح آنهاست، به دو دسته تخصص‌های سیاست‌گذاری که